

Sara van der Heide tekent in 24 European Ethnographic Museums de namen op van de belangrijkste Europese etnografische instituten. Taal reflecteert voortdurend op de politieke actualiteit.

JAN PIETER EKKER

Nee, het werk *24 European Ethnographic Museums* is niet bedoeld als protest tegen de dreigende ondergang van het Tropenmuseum of het PVV-plan het museum om te vormen tot het Koloniaal Museum, benadrukt de Amsterdamse kunstenaar Sara van der Heide (Busan, 1977). Integendeel. Ze begon er al aan in 2010; je zou zelfs kunnen zeggen dat de tijd het werk heeft ingehaald.

Niet alleen het Amsterdamse Tropenmuseum verkeert in zwaar weer, het Etnologisch Museum in Antwerpen is inmiddels opgegaan in het Museum aan de Stroom. De directeur van het Wereldmuseum in Rotterdam is van plan de Afrikacollectie te verkopen.

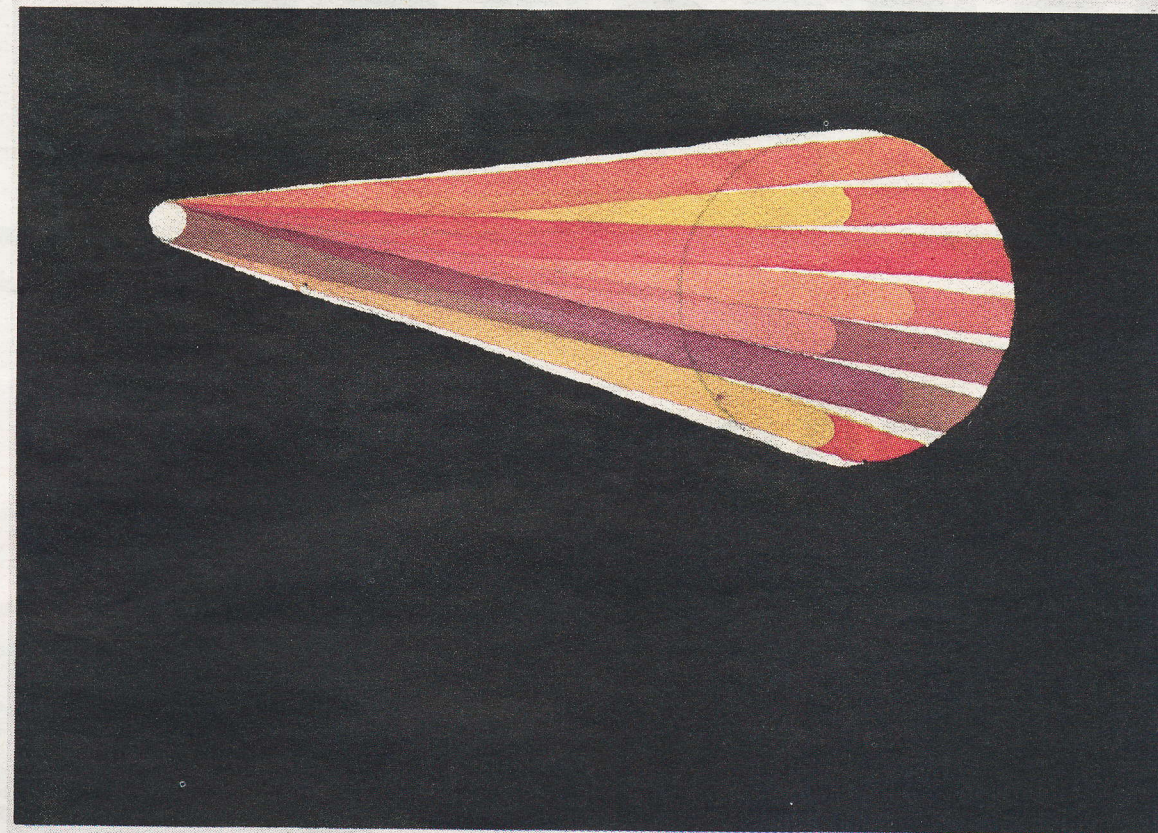
Geïnspireerd op Marcel Broodthaers' *Musée d'Art Moderne, Département des Aigles, Section XIXe Siècle* uit 1969 en Ed Ruscha's *Twenty-six gasoline stations* uit 1963 maakte Van der Heide *24 European Ethnographic Museums*, een optekening van de namen van de belangrijkste Europese etnografische instituten.

De installatie, ook vervat in een publicatie, legt de Westerse obses-

Van der Heide vraagt op een subtiele manier: 'Wat is Hollands?'

sie met het categoriseren en conserveren van mensen en artefacten bloot, en toont dat taal voortdurend reflecteert op de politieke actualiteit van de instituten.

Van der Heide: "Het is interessant om te zien dat de plaats van de etnografische musea in de diverse Europese maatschappijen vanaf het begin de politieke tijdgeest weerspiegelt. Dat zie je vooral terug in de namen. Bij de oprichting van de musea werd het belangrijk bevonden

Sara van der Heide: *Claim to universality - Colour theory exercise.*

om de superieure nationalistische gevoelens te benadrukken van de pas opgerichte natiestaten. Tegenwoordig hebben de meeste instituten eufemistischer namen zoals Museum der Kulturen of Wereldmuseum."

Dat *24 European Ethnographic Museums* gemakkelijk kan worden gezien als politiek statement, komt mede door een ander project van Van der Heide: na het aantreden van het kabinet-Rutte, op 14 oktober 2010, maakt ze elke dag een tekening van een Hollands Kabinet. Door de genealogie van het Nederlandse meubelstuk te tonen, wordt de pluriforme en koloniale geschiedenis zichtbaar en stelt Van der Heide op subtiele manier de vraag: wat is Hollands?

Haar verraderlijk lichtvoetige aquarellen leverden Van der Heide dit najaar de Jeanne Oostingprijs voor figuratieve kunst op. De jury roemde haar geëngageerde zoektocht naar de betekenis die beelden hebben in onze tijd: 'Van der Heide staat middenin de wereld en reageert met grote verbeeldingskracht op de actualiteit.'

Naar aanleiding van de bekroning

is in Museum Jan Cunen in Oss nog het werk *Claim to universality - Colour theory exercise* te zien, een serie van twaalf aquarellen gebaseerd op een tekening die de Duitse kunst-

nares Lena Bergner maakte in 1927. Op de tekening van Bergner, een studente van Paul Klee aan het beroemde Bauhaus, staat een kleine cirkel, linksboven in een vlak, van

waaruit meerdere licht- en kleurbanen vertrekken die in een grotere cirkel uiteen waaieren.

Met haar variaties op het oorspronkelijke werk *Belichtung/Beschattung* onderzoekt Van der Heide de typische kenmerken van het aquarelleren: kleur en licht. De ruimte tussen de verschillende kleurexercities is volgens Van der

‘Klee wilde ook de wereld tonen van de ideeën, de kunst’

Heide gevuld met ‘kosmische energie’, in de geest van Paul Klee, die er vanuit ging dat de natuur en kunst uit dezelfde bron afkomstig zijn, en beide onderdeel zijn van het grotere kosmische geheel. “Klee wilde niet alleen de zichtbare materiële wereld tonen, maar ook de wereld van de ideeën, de kunst.”

Dat klinkt misschien wat vaag en theoretisch, het resultaat is vooral overweldigend en érg mooi.

Sara van der Heide: 24 European Ethnographic Museums, Roma Publications, €10.

***Claim to universality*, Museum Jan Cunen in Oss, t/m 8/1.**

***24 European Ethnographic Museums*, Vleeshal, Middelburg, vanaf 21/1.**

***Hollands Kabinet*, begin volgend jaar in het Van Abbemuseum in Eindhoven.**